

Próba

Főhíborodott hangú levél jött a szeszkesztőségbe „Dr. Simor Ferenc Szeged megyei jogú város polgára” aláírással. Az idei szabadtéri szuperprodukció, az Elisabeth című musical szerda esti próbájáról Kerényi Miklós Gábor „ordítva” küldte ki azokat a színházkedvelőket (is), akik az idei 1200 forintos próbabérletet megvásárolták. Köztük a levélíró, aki nem nyugodott bele sem abba, hogy – szerinte – a rendező önkényesen „felbontotta” a szabadtéri igazgatóság és bérletvásárlók közötti „szerződést”, sem abba, hogy sors-társaival együtt „nyilvánosan lehülyézzék”. „Teljes értékű bocsánatkérés” követel.

A helyzet: eddig volt a Hont Ferencről elnevezett bérlet, amellyel a főpróbákra lehetett beülni. Csak-hogy az operák főpróbái kevésbé élvezhetők, mert a művészek többsége másnapra óvja a hangját, nem énekel, csak markiroz. A bérletek ezt panaszták, a szabadtéri igazgatósága orvosolni akart, ezért az idén olyan bérletet bocsátottak ki, amellyel az egész próbafolyamatot végigkísérhetik a színházrajongók (egysek szerint: mazochisták). Az Elisabeth próbáit is. Más kérdés, hogy a keddi próbanap – eső miatt – kiesett, a rendező pedig ideges lett. Aki rendszeresen jár színházi próbákra, tudja, hogy van ilyen, s ez teljesen normális. Azt is lehet tudni, hogy kérhet üres nézőteret a rendező, ha – bármi miatt – zavarják a nézők. A hangnem – mindig egyéni. De mi van e speciális helyzetben, amikor két jogos igény ütközik? Az lett, hogy mielőtt megnyugodott a rendező – háromnegyed óra múlva – visszamehettek a bérletek. Kivéve a levélíró, mert ő rögtön hazament.

A szabadtéri igazgatósága ezúton kér bocsánatot valamennyi érintett nézőtől.

S. E.

● A Elisabeth rendezője: Kerényi Miklós Gábor Apokalipszis és romantika

A Miss Saigon után most újabb közös szuperprodukciót hozott létre a Szegedi Szabadtéri Játékok és a Fővárosi Operett Színház, Lévay Szilveszter és Michael Kunze Elisabeth című musicaljét is Kerényi Miklós Gábor, az Operaház rendezője állította színpadra. A darab ősbemutatója 1992 őszén Bécsben, a Theater an der Wienben volt, az előadást – amely azóta is telt házzal megy – a világhírű rendező, Harry Kupfer jegyezte.

● Mennyiben más Elisabeth, mint az a Sissi, amit a filmből ismerhetünk?

– Sokkal előbb, sokkal harcosabb nő, sokkal több fájdalommal és drámával rendelkezik – mondja Kerényi Miklós Gábor. – Ez a musical nem annyira egy édes-kedves, kicsit szoborszerű, festményszerű királynét mutat, hanem egy érzésszonyt, aki szabadságáért harcol, és nagyon megszenved, hogy körülötte egy apokaliptikus világ van: a széteső Habsburg Birodalom. Reményeink szerint az Elisabeth látványos előadás lesz, hiszen nagy tömegeket mozgat, rengeteg jelenetet láthat majd a közönség: Elisabeth az esküvőtől a koronázásig, hatalmas tüntetésektől álomképeken keresztül az udvari kihallgatásokig, sokféle európai helyszínt bejár.

● Akadt, aki nem értette, miért épp ezt a darabot vette fel millicentenáriumi programjába a Szegedi Szabadtéri Játékok. Mit gondolt erről?

– Ez nagyon is magyar téma! A kiegyezés előkészítésében Erzsébetnek döntő szerepe volt, és a magyarok iránti szimpátiájáról volt híres a Habsburg-udvarban. Másrészt pedig azt gondo-

Kerényi Miklós Gábor és a Halált alakító Mester Tamás a próbán (Fotó: Miskolczi Róbert)

lom, az az apokalipszis, amely az Osztrák-Magyar Monarchia széteséséhez és az I. világháborúhoz vezetett, a mi történelmünk része is. Rendkívül aktuális téma, mindazok a problémák, amelyek ma is nemzetiségi feszültségeket okoznak a térségben, összefüggnek ezzel a korszakkal.

● Úgy tűnik, ütőképes társulat lép színpadra...

– A szereplők többségét próbaénekléssel választottuk ki. A szerzők is meglepődtek, hogyan tudunk Magyarországon ilyen könnyedén, ennyire jó énekesekből és színészekből álló, ilyen erős gárdát kiállítani. A címszerepet Sáfár Mónika és Janza Kata alakítja, a darab narrátorát, Luigi Luchenit (Elisabeth gyilkosát) Földes Tamás és Forgács Péter játssza. Az előadás különleges látványvilágáról Szegő György díszlettervező és Velich Rita jelmeztervező gondoskodott. A Fővárosi Operett Színházzal koprodukcióban készült a premier, ezért októbertől Budapesten is játsszuk. A szerzők egy japán előadást kivéve még

egyszer sem adták oda külföldi színháznak a darabot. Japán nagyon igyekszik, hogy kulturális hiányait el-tüntesse, az Elisabethet ott egy tradicionális női színház mutatta be, tehát az összes szerepet nők játszották, információim szerint óriási sikerrel. Oszakában volt a premier, később a fővárosban is bemutatták. A japán lapok hosszasan értekeztek a műről, elsősorban a magyar vonatkozásairól, arról, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiában Erzsébet királyné milyen szerepet játszott.

● Mit érdemes még tudni a produkcióról?

– A magyar szöveget Mülner Péter Sziámi készítette, a szerzők nagyon meg voltak elégedve a munkájával. Az előadás egyik különlegessége a Halál figurája, akire – mint ez Elisabeth figyelemreméltó költői teljesítményéről tanúsító verseskötetéből kiderül – a császárné mindig vágyott, és akivel kisgyermekkorá óta kacérkodott. A darabban úgy jelenik meg a Halál, mint Sissi szerelmese, aki állandóan hívja és várja. Ez egy különlegesen érdekes, izgalmas

szerep; kicsit szürreális, összefügg a XIX. század romantikájával, az apokaliptikussá váló világgal, és azzal a halálvágygal, ami annak idején nagyon sok uralkodót és főhercegi családtagot rab-ságban tartott. A premieren egy ifjú rockszár, Mester Tamás, a Mester és tanítványa nevű együttes frontembere énekl.

● Mindebből kitűnik, az Elisabeth nem egy rózsaszín romantikájú előadás...

– Messze áll tőle a rózsaszín romantika! Ez egy csodálatos zenével körített expresszív előadás, ami arról szól, hogyan harcol egy izig-levérig mai nő a fizikai és lelki szabadságáért. Ez nem azt jelenti, hogy nem lesznek az előadásban szép pillanatok, nincsenek benne lírai dalok, vagy nem lehet elérzékenyülni tőle, de semmiképp se várjon a néző egy Kék Duna ker-ingős elringató produkciót. Mindazoknak ajánlom, akik szeretik úgy nézni a történelmet, hogy közben saját korukra és saját problémáikra ismernek.

Hollósi Zsolt

● Háromszáz éves gálya a hullámsírban

Sírkövek kerestetnek Szegeden

Tegnap bűvárokkal találkoztunk Szegeden, a Tisza úszóházánál. Kincset keresnek a folyóban. A 18. században római kori sírkövekkel megrakott gálya süllyedt Szegednél a Tiszába. A szakemberek – három éves kutatómunka eredményeként – nagyjából sejtik, hol lehet a roncs. A bűvárok most próbálják megkeresni a követet és felszínre hozni azokat, de sajnos a hajót már nem tudják megmenti, mert a farészek teljesen elkorhadtak.

A török utáni időkben – 1723-ban – Erdélyben, Gyulafehérvár környéki végvára átépítéséhez fogtak. A munkálatok során egy római kori temető maradványaira bukkantak. Az átépítéssel megbízott építésmester értesítette az egyik itáliai régész barátját, akin keresztül a bécsi udvar is tudomást szerzett a műkincsekről. Az osztrákok azonnal lecsaptak a kövekre és megkezdtek a kiásásukat és Bécsbe szállításukat. A „sógórok” precíz zításának köszönhetően minden egyes darabról külön

Vajon valóban kincseket rejt a Tisza? (Fotó: Miskolczi Róbert)

dokumentáció készült, feljegyezték a sírkövek méreteit, súlyát és a feliratokat is át-másolták papírra. Így összesen 64 darab körül van tudomásunk, a legkisebb 130, a legnagyobb 300 kilogramm súlyú. Császári parancsra indult útnak az a három sóhordó gálya

Erdélyből a bécsi Burgba, amelyek a sírköveket szállították. Azért esett a választás a viziútra, mert abban az időben ez volt a leggyorsabb, valamint a kor rossz

úthálózata miatt károsodtak volna a leletek. A Maroson keresztül jutottak a hajók a Tiszába és Szegednél megpihentek. Kettő zavartalanul folytatta az útját tovább, de a harmadik elsüllyedt. Az még maig sem derült ki, hogy történt a tragédia. A régi okiratok erről nem írnak, csak találatások vannak. Az egyik szerint a kikötési manőver során futott zátonyra, a másik variáció pedig az, hogy az átrakodás során csak az egyik oldalról szedték le a

köveket és ezért felborult. A hazai és nándorfehérvári szakemberek gyorsan hozzá-kezdtek a bajba jutott hajó és rakomány mentéséhez, de nem koronázta siker az akció-jukat. A hajótestet körbeco-velelték és így próbálták a kiemelni daruval, de ez a nagy súly miatt nem ment. Mikor a vízszintet elérte a gálya, a hajótest összeropant és visszazuhant a mélybe. Hosszú idő telt el az első mentési kísérlet óta és teljesen a feledés homályába merült a sóhordó a műkincseivel együtt. A régészeket és a bűvároklubot már három éve foglalkoztatja ez a páratlan római kori lelet. Most kerültek a legközelebb a célhoz, mert hozzávetőlegesen be tudják határozni a roncs helyét. A Tisza úszóházánál a bűvárok megkezdtek a lemerüléseket, a maradványok után kutatva.

A szerencsésen Bécsbe ért másik két hajó feliratos sírkövei még ma is láthatóak az osztrák nemzeti könyvtár falába építve. Ha sikerül a kilenc méteres vízből felszínre hozni a leleteket, akkor a 17 sírkő a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerül.

Kormos Tamás

Cigányzene a Széchenyi téren

● Munkatársunktól

Nem mindennapi élményben lesz részük a magyar cigányzene kedvelőinek, ha vasárnap este 6 órakor kilátogatnak a Széchenyi tere. Ekkor kezdődik ugyanis a szegedi Dankó Pista Cigányzenekar szabadtéri fellépése a millicentenáriumi évforduló tiszteletére. A többek között Németországban és Svájcban nagy sikerrel szereplő Nagy Imre és ifj. Rácz Lajos vezetésével vasárnap a teljes zenekart hallhatjuk majd a téren. A rendezvényt dr. Szilvássy László, az önkormányzat kulturális bizottságának elnöke nyitja meg, valamint Dankó Pistától dr. Csongor Győző Jávorka-díjas Dankó Pista-kutató, ny. múzeológus mond emlékszedet.

Barokk zenei hangverseny

● DM információ

A brüsszeli zeneakadémia végzett hallgatója, a tehetséges szegedi énekes, Nagy Gabriella barokk zenei hangversenyén új oldalról mutatkozik be.

A fiatal muzikus zenei élettrajzával a közelmúltban, a Közéleti kávéházban ismerkedhettünk meg, ahol romantikus dalokat adott elő.

Augusztus 17-én, szombaton 19 órakor a felsővárosi tempolomban Nagy Gabriella és kísérete segítségével a barokk zene világában kalandozhatunk. A különleges hangerjedelmű és hangszíntű énekesnő A. Vivaldi, J. S. Bach, J. A. Hasse, H. Purcell, J. Haydn és Ludwig van Beethoven műveiből ad elő.

Csete Ildikó kiállítása

● Tudósítónktól

István király „intelmei” rovásírásal címmel Csete Ildikó textiltervező iparművész kiállítása látható ma délután fél 5-től a Móra Ferenc Múzeum második emeleti kiállítótermében. A tárlatot Pap Gábor művészettörténész nyitja meg

Ünnepi nyitva tartás

● Munkatársunktól

A Dél-Tisza menti Áfész élelmiszerboltjai az augusztus 20-ai ünnepek alatt az alábbiak szerint tartanak nyitva, augusztus 17-én (szombaton) és augusztus 18-án (vasárnap) szombati nyitvatartás lesz. A nagyrúthi szupermarket augusztus 18-án 7-13 óráig várja a vásárlókat.

A Csemege Julius Meinel Rt. üzlete augusztus 17-én 7-13 óráig lesznek nyitva. Vasárnap zárva tartanak a boltok.

Az Éliker boltjaiban az ünnepek alatt augusztus 17-én szombati nyitva tartás lesz, vasárnap – a zárva tartó Sárosi utcai Express ABC kivételével – az üzletek 7-11.30 óráig fogadják a vásárlókat.

Mindhárom bethálózat összes üzlete hétfőn és kedden zárva lesz.

Történelmi kiállítás a dómban

A tárlat mindenkinél szolgál történelmi érdekességekkel. (Fotó: Somogyi Károlyné)

Gazdag és jól dokumentált történelmi kiállítást láthatnak magyar-lengyel, illetve a magyar-vatikáni kapcsolatok történelme felől érdeklődők a dómban. A tárlat angol és magyar nyelven, tömören és érdekesen tekint át a középkortól napjainkig Magyarország és a magyar katolikus egyház viszonyát a pápai állammal, mégpedig az évszázadok során egymást követő egyházfők személyén keresztül. A kiállítást a bőséges fotó- és reprodukciósanyag illusztratív is teszi (pápák, magyar királyok arcképei, történelmi események képei), aki tehát

igényes (és pontos) kivitelben kíváncsi a pápaság és a magyarság közös történelmére, a tárlaton kíváncsiságát kielégítheti. Ugyancsak helyet kapnak az események egymásutánosságában a magyar-lengyel barátság emlékei is, II Rákóczi Ferencről Báthory Zsigmondig, a török háborúktól a magyar szabadságharcig történelmünk Lengyelországgal közös mederben folyt.

A millicentenáriumi alkalmából született kiállítás a tegnap délelőtti Nagyboldogasszony-napi misével nyílt meg a dómban.

P. J.

„Szegedi” Forrás-szám

● Munkatársunktól

„Szegedi” anyaggal a kínálatában jelent meg a szépirodalommal, szociográfiával és művészettel foglalkozó Forrás folyóirat augusztusi száma. Zelei Miklós Vajk Pis című elbeszélése kimondatlanul egy városunkban megtörtént esettel foglalkozik, és az igazi pamfletek gyilkos humorában meséli el a nagyérdeműnek, hogy az íróféle ember legjobb témáiban ma is a kisember szemé- di el a legnagyobbat. Egy szó sem esik Szegedről, ám a mobilszobrászat koncepciójából ki nem ismerne a Szent István és Gizella hányattott eredetét, valamint mindarra, ami a szobor kapcsán idáig a városban elrendeltetett, nem feledve azt a

(virtuális) folyamatot sem, amely a (pamfletbéli) közhatalmat egy nemzeti ünnep közeledtével oly ripacszerűvé változtatja. Zelei Miklós humorától még az sem érezheti biztonságban magát, aki Szent Istvánról és Gizelláról csak a gondolatait fogalmazta meg önmagának: az ironia éles fegyver, amelyik nem a szobor-ügyek szereplőinek kímélésére való, még kevésbé akkor, ha abba önkényesen keveredtek bele, avagy balga módon hagyták magukat (meg)vezetni odáig.

Az elbeszélés mellett a Forrásban írást találunk Tandori Dezső, Méhes Károly és Visky András tollából, veraset pedig Kovács András FerencBogdán László, Szügyi Zoltán és Varga Imre közöl.